

پول یا کدز نامه زندگی

وجود مردم دانا مثال زر تلی است
که هر کجا که رود قدر و قیمتش داند
بزرگ زاده نادان به «شه روا» ماند
که در دیار غریبش بهیچ نستانند
«سعدی»

اکثر تاریخ نویسان را قول بر این است که پول یا سکه نخستین بار در کشور لیدیا واقع
گشت هرودوت مورخ بزرگ یونانی مینویسد: «در میان مردم و ملت ها مردم لیدیا اولین کسانی
هستند که در سده پنجم پیش از میلاد مسیح از زر و سیم برای مصرف و زندگی سکه زدند.»
کهن ترین سکه‌ای که امروز در دست داریم از قرن هفتم پیش از میلاد است این سکه مربوط
بزمان پادشاهی کروسوس فرمانروای لیدیا است که در سال ۵۴۷ از کوروش پادشاه هخامنشی شکست
خورد و کشورش جزء امپراتوری هخامنشیان گردید.

کشور لیدیا به خصوص از فلزات گرانبها بسیار برخوردار بود، کهن ترین سکه لیدیا از
فلزی است که الکترون خوانده میشود و آن فلزی است آمیخته بزر و سیم، مردم لیدیا این فلز را
از رود پاکتولوس بدست می‌آوردند.

کویند ورقهای زرین با آب روان بود، هنوز هم در زبانهای اروپائی نام پاکتولوس در مجازو
استعاره بمعنی (سرچشمه ثروت) گرفته میشود.

پول مسکوک از لیدیا در سده هفتم پیش از میلاد بشهرهای یونان و سپس به سسیل و ایتالیا
و چندی پس از آن به خاور زمین رسید و مردم مشرق آنرا شناختند.

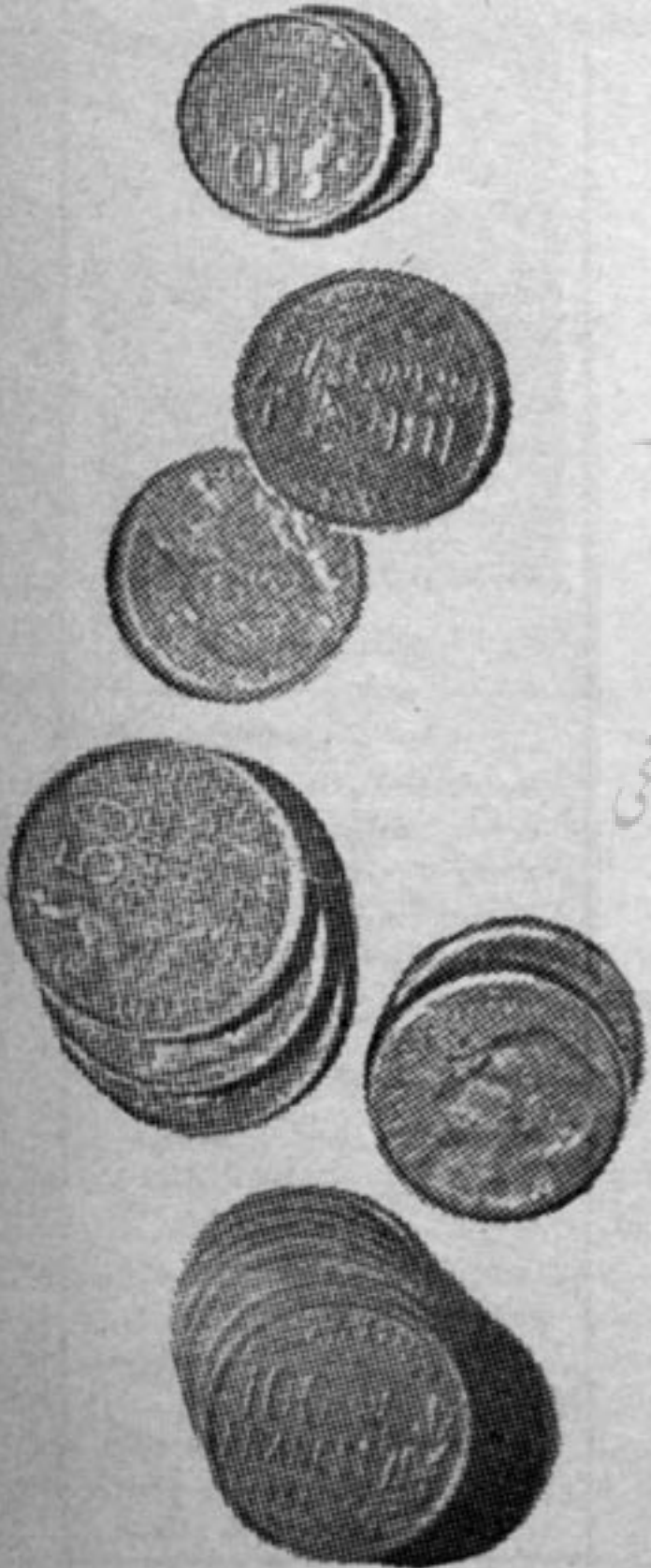
سکه در ایران

قبل از سلسله هخامنشیان و فتح کشور لیدیا بدست کوروش بزرگ، ایرانیان از اختراع پول و
رواج آن‌ها در خاک همسایه خود آگاه بودند، زیرا ایرانیان در روزگار شهریاری مادها بالیدیا یا
همسایه بودند، کوروش هنگامیکه کشور لیدیا را گشود بضرابخانه «کارگاه سکه زنی» شهر
لیدیا که بنام کروسوس سکه میزدند راه یافت و مقداری از آن سکه هارا همراه خود بایران آورد.
داریوش بزرگ سومین شاهنشاه خاندان هخامنشی (۵۲۱-۴۸۵ پیش از میلاد) پس از آرام
کردن کشورهای پهلوار متصرفی خود و فرونشاندن آشوبها بر آن شد که پولی ابداع کند که در
همه جا پذیرفته شود و شایسته شاهنشاهی وی باشد لذا دستور داد که آنرا از زر ناب بسازند. هرودوت
مینویسد:

«ارزش زدنیت به سیم سیزده بار بیشتر بود و زر و سیم را کداخته کرده در قالبهای سفالینی
مردیختند، پس از آنکه کداخته سرد میشد قالبها را شکسته شمشها را در کنجینه انباشته نگاه
میداشتند و باندازه‌ای که لازم می‌آمد آنها را سکه میزدند.»

سکه داریوش را نویسندگان یونانی بنام خود داریوش «دیکوس» خوانده اند.
سکه داریوش در همه جای کشور بزرگ هخامنشی رایج گشت و مردم برای دادوستد از آن
استفاده کردند.

«دیودوروس» در تاریخ خود که در آخرین قرن پیش از میلاد نوشته شده در سخن از زر و اسکندر
پاداریوش سوم آخرین پادشاه هخامنشی می‌نویسد: «آنکه که اسکندر در شهرشوش بکاخ پادشاهی
ایران در آمد در خزینه آنجا بیش از چهل هزار تالانت سیم و زر غیر مسکوک انباشته دید، این هارا
ورق بزئید

پادشاهان هخامنشی از زمان پیش دست نخورده بجای گذاشته بودند تا اگر روزی ناکهان حادثه‌ای روی دهد از این ذخیره پولی بدست آید ، از این گذشته زر مسکوک داریوشی بارزش نه هزار تالنت موجود بود .

جز شاهنشاه کسی حق ضرب پول نداشت ، زرهای مسکوک با اجازه شاهنشاه برای نمایندگان شاه بکشور های قلمرو فرستاده می شد واحد پول در ایچ زمان هخامنشیان کرشه (بروزن هرشه) خوانده میشد که چند وزنه آن اکنون در موزه ایران باستان بیاد کار مانده است .

این وزنه از یک پارو سنک سخت تیره سبز رنگ تراشیده وصیقل گردیده و بروی آن سه زبان پارس باستان بابلی و عیلامی بخط میخی کنده کاری شده و یاد کاری است از زمان خود داریوش ، کسی که نخستین بار در ایران پول سکه زد .

در سال ۱۳۱۶ هجری خورشیدی هنگام خاکبرداری یکی از سراچه های طرف جنوبی تخت جمشید کرشه‌ای بدست آمد روی این کرشه بزبان پارس باستان کنده کاری و چنین نوشته شده :

۱۴۰ کرشه منم داریوش ، شاه بزرگ ، شاه شاهان ، شاه دیها «کشور ها»
شاه این مرز و بوم ها ، پسر ویشناسب «گشتاسب» هخامنشی وزنه دیگری

بوزن شصت کرشه که آنها مانده وزنه موزه ایران باستان مربوط به عهد داریوش بزرگ است اکنون در موزه آسیائی لنینگراد می باشد ، این وزنه را خاورشناس آمریکائی (جکسن) در سال ۱۹۰۳ میلادی در سفر خود بایران در مزار شاه نعمت الله ولی در ماهان کرمان دیده و در کتاب خود بنام «ایران پارینه و کتونی» بتفصیل از آن سخن رانده است . در لوحه های عیلامی که در پایان سال ۱۳۱۲ در تخت جمشید پیدا شده (در حدود ۳۰ هزار لوحه) بخط پارسی باستان نوشته شده «۸۰۰ کرشه مرز کارگران برای بنای پله های کاخ شاه شاهان»

دینار و درهم

بی آنکه در آید بخرانه درمی سیم

اندر همه میعی له درم ماند و له دینار

دینار و درهم که دیر گاهی است در ایران زمین شناخته شده هنوز بر سر زبانهاست . ریال واحد پول ایران بسد دینار تقسیم شده چنانکه قبل از رسمی شدن ریال در ۲۷ اسفند ۱۳۰۸ هجری خورشیدی قران نیز عبارت بوده از هزار دینار و درهم . هنگام چیره شدن اسکندر بایران در پایان سده چهارم پیش از میلاد بدستپاری یونانیان در ایران رواج گرفت . دینار کلمه یونانی دنا ریوس می باشد یک سکه قدیم فرانسه بنام دینه از همین لغت است همچنین درهم (درم) از کلمه یونانی در اخه می باشد و معنی لفظی آنرا در یونانی یکمشت پریا یکچنگ پریاد کرده اند . خوارزمی در مفاتیح العلوم مینویسد :

درخ «درم» یکی از اوزان طب بود .

قرص از ذکر این چند نمونه از اوزان برای این است که دینار و درهم در ایران در قرون

متفاوت چه پیش از اسلام و چه پس از اسلام نام اوزانی بوده آنچه چنانکه نزد یونانیان هم نام اوزان و مسکوکاتی بشمار میرفته است .

درم واحد پول تقره و دینار واحد پول طلا بوده و این فقره در ماجرای سله گرفتن فردوسی از سلطان محمود مذکور است که بجای دینار (طلا) درهم از او گرفته است . راغب الاسفغانی که گویا در سال ۵۰۲ هجری میزیسته در کتاب «المقررات الفاظ القرآن» کلمه دینار را از دولت فارسی مرکب دانسته است .

پاره ای از لغت شناسان می نویسند که در هم و دینار از یونان داخل زبانهای سامی چون عبری و سریانی و آرامی و حبشی گردیده و از این زبانها بزبان عربی رسیده است .

در نوشته های پهلوی دینار و درهم آمده است از آن گونه در کارنامه اردشیر بابکان از این کلمه پاه شده است در میان مسکوکات گوناگون دینار و درهم در ادبیات ایران پایه استواری یافته و شعر اسپار از این دولت یاد کرده اند .

سخن تا نکفتی بدینار مانی

ولیکن چو کفتی پیش میسینی

(ناصر خسرو)

بی آنکه در آید بخرانه درمی سیم

اندر همه گمتی نه درم ماند و نه دینار

(فرخی سیستانی)

پس از برجیده شدن دستگاہ شاهی ساسانیان دینار و درهم فراوان بدست عربها افتاد . در سال ۱۶ هجرت که تیسفون گشوده و غارت شد بهر یک از ۶۰ هزار تن لشکر عرب ۱۲ هزار درهم رسید . سکه های

دشمنان چارلی چاپلین

میکویند چارلی چاپلین با دو چیز خصومت فوق العاده دارد : تلفن و خبرنگار روزنامه .

زنك تلفن حالتی شبیه جنون در چارلی پدید می آورد و کمتر خبرنگار روزنامه ای است که مزه خشونت و پر خاش چارلی رانچشیده باشد و از در خانه او باناراحتی و اوقات تلخی روانه نشود . چندی پیش چارلی یک دوشیزه خبرنگار انگلیسی را با اهانت از پشت در خانه خود جواب گفت و به همین جهت بعضی از جراید انگلیس هیاهوی عظیم بر ضد او راه انداختند .

یکی از مجلات انگلیسی نوشته بود مردی که با ما توسته تونک بخوش و بش مینشیند چرا با هموطن خود اینطور معامله میکند .

چارلی در جواب این اعتراض گفته بود: رفتار من با آن هموطن بسی عادلانه و منصفانه تر از رفتاری است که هموطنان ما با مردم ملل دیگر دارند .

دینار و درهم عهد ساسانیان با تصویر پادشاهان این خاندان و خط پهلوی و علامت آتشکده همچنان در میان عرب‌ها و ایرانیان رواج داشت جز آنکه در کنار این مسکوکات «بسم الله» افزوده شده است. کهن‌ترین سکه زر دیناری است که در تاریخ ۷۷ از عبدالملک بن مروان بجای مانده و بتقلید دینار بوزانس (رم السقلی) ضرب شده است آخرین دینار اندکی پیش از برافتادن خلافت عباسی و کشته شدن مستعصم بالله در سال ۶۵۶ هجری در بغداد سکه خورده است در زمان همین عبدالملک بن مروان که دینار و درهم ایرانی را بدینار و درهم عربی برگرداند و دیوان را از لغت پارس بلفت عربی نقل کردند. دینار و درهم هنوز هم در برخی از کشور ها نام سکه مخصوصی است در اخم در یونان و دینار دریو کسلوی و عراق و در ایران هم یک ریال بی‌کصد دینار تقسیم شده است.

پول ایران

ریال در ۲۷ اسفند ۱۳۰۸ هجری خورشیدی برای تعیین واحد پول ایران برگزیده شد شاید فرض از برگزیدن ریال بجای قران این بوده که یک لغت بیگانه بفارسی تبدیل شده باشد یا اینکه از نام پول رایج عهد قجر دوری شده باشد اما برای دوری از یک لغت بیگانه مثل قران عربی از لغت بیگانه تری مثل ریال که اسلا اسپانیائی است استفاده کردند و با سطلاح نقض فرض شده. از سال ۹۸۸ هجری قمری یعنی سال چهارم پادشاهی سلطان محمد خدابنده که کشور پر تقال بدست اسپانیای پشاه در آمد تا سال ۱۰۵۰ یعنی سیزدهمین سال شهر یاری شاه صفی بر تقال در دست اسپانیائیها بود. در این دوره بازرگانان ایران هنگام داد و ستد با بازرگانان اسپانیائی با ریال آشنا شدند و دورفته ریال در ایران شناخته و رایج شد.

در زمان سلسله صفوی کلمه ریال سرزبانها افتاد تا اینکه این کلمه اسپانیائی بجای کلمه قران عربی واحد پول رسمی ایران گردیده یکی دیگر از مسکوکات رایج در ایران سکه عباسی بوده که در زمان شاه عباس بزرگ ضرب زده شده است.

تومان

تومان یا تومن لغتی است مغولی. این کلمه از ره آورده‌های چنگیزی است و پس از حمله این ورق بزنید

سپاهی با ایران مقداری از لفت‌های مغولی در زبان فارسی رخنه کرد.
 يك رشته از این لغت‌ها متعلق بامور لشگری و سپاهی مغولی است مثل تومان مین و یوز که در جزء کلمات مرکب امیر تومان، مین باشی و یوز باشی بمعنی سردار سرو فرمانده است.
 جامع التواریخ رشیدالدین فضل‌الله که در سال ۷۰۴ تالیف شده باین لغات اشاره میکند و می‌نویسد:

« چون آنجا رسید قساآن سی تومان لشکر مغول و هشتاد تومان لشکر ختای ترتیب فرمود »

اسکناس

مار کوپولو در سفرنامه خود هنگام چاپ اسکناس در چین می‌نویسد:
 «ضرابخانه (چاوخانه) خان بزرگ در همین شهر خان بالغ است بدرستی می‌توان گفت که اینگونه پول بکار بردن یکی از رازهای شومیائی است، از درخت توت پوست‌ها را برگیرند و از پوست‌ها رشته‌های نازک جدا کنند، آنکاه این رشته‌های نازک را خمیر کنند، آنکاه خمیر را درهاون‌های بزرگ بکوبند و از آن لوله‌های کاغذ بسازند.

پس از آن این ساخته شده را بپارهای کوچک و بزرگ تقسیم میکنند این کاغذها برای اینکه پول رسمی شود و رواج گیرد مراسمی در پی دارد آنچنان که سکه زدناب و سیم مراسمی دارد.

چندتن از پاپوران در سر این کار گماشته هستند که گذشته از نوشتن نامهای خود در پای آن ورقها، آنها را مهرزنند پس از آنکه این کارها انجام یافت نمایند مخصوص اعلیحضرت مهربادشاهی را برنگ شنگرف زده بآن پارچه کاغذ مهرزنند، آن مهر رنگ زده بروی آن ورقه طبع گردد - با این ضمانت آن ورقه اعتبار گیرد و پول رایج شود و هر که تقلب کند و چیزی شبیه آن بسازد بسزای خیانت دچار گردد.»

مار کوپولو در خلال همین سفرنامه چینی‌ها را سازنده کاغذ و کاشف آن میداند.
 بامراجعه بچند تاریخ دیگر معلوم می‌شود که انتشار اسکناس توسط چینی‌ها در کشورهای دیگر رایج گشته است از آن جمله است در مشرق زمین و ایران، که چندسالی است اسکناس در پارهای از معاملات بزرگ جانشین قران و ریال شده است. چاپ اسکناس بستگی به پشتوانه آن دارد که بحت جدا گانه است و مقاله آینده ما را تشکیل خواهد داد.

عقیده موتسکیو

موتسکیو میگوید یونانیان قدیم که به فلزات آشنائی نداشتند گاو را بجای مسکوک بکار میبردند و رومیها برای این منظور از میش استفاده میکردند اما زمانی که یونانیها فن بکار بردن فلزات را از لیدیها آموختند میش و گاو از «سکه» افتادند. میگویند سکه پول یونانیها بشکل گاو بود که پول قدیمی یونان محسوب میشد.

در پارچه علت مصرف پول شاید نقل عقیده موتسکیو چندان بی‌مناسبت نباشد. وی میگوید: ملل وحشی که برای تجارت متاع قلیلی دارند و بعضی از ملل متعدن که بیش از دوشه نوع کالا ندارند احتیاجی بیول نخواهند داشت.

این قبیل ملت‌ها فقط بامبادله کالاهای خود تجارت میکنند اما وقتی يك ملت مقدار زیادی کالا دارد و با آن تجارت میکند ناچار است متوسل بیول شود زیرا چون حمل و نقل پول آسان است به نسبت زیادی از حمل و نقل کالا برای مبادله می‌کاهد. احتیاجات ملل از لحاظ تجارتي متفاوت است بدین معنی که گاهی يك ملت احتیاج زیادی به کالای ملت دیگر دارد در حالی که ممکن است ملت دوم چنین نیازی به کالای ملت اول نداشته باشد در اینصورت وقتی پول و مسکوک بین ملل مختلف رایج شد ملتی که احتیاج بیشتری دارد مزاد کالاهای دریافتی را پول میپردازد و در نتیجه وقتی اصل خرید و فروش و معامله با پول بین ملل مختلف رایج بود تجارت به نسبت احتیاج مللی که خواهان کالای بسیار هستند همواره توسعه می‌یابد ولی بامبادله کالا، تجارت هرگز از حدود احتیاج مللی که خواهان کالای کمتری میباشند تجاوز نمی‌کند زیرا این قبیل ملت‌ها نمیتوانند ماباه التفاوت را تأدیه کنند ●●

اتوه بیل و وقلو

اینهمه فکر جدیدی است که بکله دو مکانیسیون آمریکائی افتاده است. این دو، از جزئیات و قسمتهای مختلف دو اتومبیل، يك اتومبیل واحد ساختند که بلافاصله برای نشر آگهی و تبلیغات مورد استفاده قرار گرفت.

